

La dramaturga francesa Yasmina Reza presenta la seva quarta novel·la, 'Serge'

Els Popper visiten Auschwitz

Lluís Lloret
BARCELONA

La dramaturga i narradora Yasmina Reza (París, 1959) ha tornat a Barcelona de visita, per promocionar la que és la seva quarta novel·la, *Serge*, publicada per Anagrama (amb traducció catalana d'Oriol Vaqué i castellana de Juan de Sola). Els protagonistes, els tres germans Popper (*Serge*, Nana i Jean, que n'és el narrador), també fan una visita, en el seu cas turística i a Auschwitz, nucli de la trama.

"Prenent diferents elements, alguns de la vida quotidiana, afegits a la memòria històrica, la relació entre generacions, la malaltia, l'envelliment, etcètera, Reza ens ofereix un text ple de reflexions, sense que es noti. És com una alquimista que, agafant elements variats, alguns de banals, crea una altra cosa preciosa, que és la seva literatura", assenyala l'editora Silvia Sesé.

Autora de set obres de teatre, entre les quals *Art*, que va ser un gran èxit el 1994, i de novel·les com ara *Feliços els feliços* (2013) i *Babilònia* (2017), totes dues a Anagrama), ara, amb el seu estil habitual, amb alterança d'es-

cenes, bons diàlegs, personatges originals, ritme i unes reflexions gens feixugues, ens parla de la família Popper, jueus francesos no practicants d'origen hongarès. Un grup força disfuncional, com ho són moltes altres famílies. Els tres fills es mantenen units malgrat les diferències i tensions. Una tragi-comèdia que indaga en la família i en els estralls de l'ineludible pas del temps. "En bona part, hi ha tons i matisos de la meva família, però els personatges no surten de la meva família", afirma Reza.

Dos moments emmarquen la narració: el traspass de la mare dels tres germans, ja adults, i una visita al camp d'extermini d'Auschwitz, lloc de pel·grinatge com a espai de

"Hi ha una crítica al turisme a través del gran guinyol que són les visites a Auschwitz"

memòria, però també una mena de parc d'atraccions pel qual es passen turistes fent-se *selfies*, vestits de coloraines i bevent Coca-Cola. I és que *Serge* és, entre altres coses, una crònica càustica dels abusos del segle XXI.

"Qüestiono el terme *memòria*, perquè tenim dues menes de memòria, una és quan ens mostren el que altres han viscut i, després, hi ha la pròpia, el que hem viscut. Sovint es genera una barreja que ens pot fer creure que recordem coses que realment no hem viscut", assegura l'autora. "A França hi ha una mena de deliri o d'obligació permanent de la memòria històrica que no va acompanyada d'un procés de reflexió."

"La meva primera intenció era escriure una obra sobre el turisme, un tema gegantí, però em va sortir *Serge*... Sí que hi ha una crítica al turisme globalitzat a través del gran guinyol que poden ser les visites a Auschwitz i a Birkenau, en què no es penetra en la naturalesa del camp d'extermini; un turisme que hauria de ser dramàtic i no ho és."

I és que, segons Sesé, Reza "sempre té una mirada irònica i personal que

s'allunya dels punts de vista més políticament correctes". "Els meus personatges d'obres de teatre i de novel·les sempre són una mica diferents, perquè aquesta diferència forma part de la cultura jueva; personatges excessius, exagerats, amb mal geni, que, aïllats, poden resultar divertits", matisa Reza, filla d'un jueu nascut a Moscou però d'origen iranià i d'una jueva hongaresa. "Ell era mig creient i defensava a mort Israel, ella era atea i no li importava Israel, però tots dos es definien com a jueus; cada jueu té la seva manera de definir la seva nacionalitat i el seu judaisme", comenta la novel·lista.

"Si continuem cap a un

món cada cop més políticament correcte, no podré escriure, perquè no podré crear aquesta mena de personatges", mig ironitza. Amb tot, assegura que mai s'autocensura, de manera conscient. "De manera inconscient, potser si

"La frivolitat no és falta de profunditat, és viure intensament", afirma Reza

que ho faig, per culpa del totalitarisme horrosos que ens ve imposat des dels Estats Units."

Defensa la frivolitat, sempre ho ha fet. "La frivolitat no és falta de profunditat, és viure intensament." En aquest sentit, matisa: "Tinc sentit de l'humor, però no pretenc ser divertida; la vida és això, drama i comèdia."

"La vellesa t'explota a la cara", llegim en la novel·la, perquè l'obra, entre d'altres, toca aquest tema, el pas del temps, sempre present en els textos de Yasmina Reza. "*Serge* és, entre d'altres, una acceptació gens dramàtica de la vellesa i la malaltia", tot i que, de manera incoherent, en aquest sentit, l'au-

Yasmina Reza,
quan va fer el
pregó de Sant
Jordi el 2017 a
l'Ajuntament de
Barcelona

■ JUANMA RAMOS

tora no permet que se li facin fotografies.

Com a anècdota final, explica l'origen del títol, que, tot i ser el nom d'un dels tres protagonistes, potser s'ho mereixeria més Jean, el germà mitjà i narrador. "Serge és el nom del protagonista de la meua obra de teatre *Art*, que va ser un èxit mundial, i també és el nom d'un bon amic meu. Un dia, passejant amb ell per París, em va demanar que sempre hi hagués un Serge a les meves obres, i així ha estat, fins al punt que aquest cop n'és directament el títol." Això és una amiga, que compleix la paraula donada i que, a sobre, sap escriure amb una qualitat contrastada. ■